

6 προτάσεις για ένα σύγχρονο, νεανικό, δημιουργικό σχολείο

Τα τελευταία 30 χρόνια έχουμε ζήσει πολλές μεταρρυθμίσεις στο Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Όλες κραυγαλέα αποτυχημένες και αυτό κατ' ομολογία όλων όσων εμπλέκονται στο σύστημα, ακόμα και των ίδιων των μεταρρυθμιστών. Όλες προσπάθησαν ν' αλλάξουν το οργανόγραμμα των σχολείων, τα αναλυτικά προγράμματα, τα σχολικά βιβλία, τις εξετάσεις κλπ. Καμιά τους δεν μπόρεσε να ρωτήσει τους ίδιους τους μαθητές, ποια είναι εκείνα τα στοιχεία που δεν τους επιτρέπουν να ευχαριστούνται το χρόνο που ζουν στο σχολείο και ταυτόχρονα να μαθαίνουν. Όλοι οι αναμορφωτές θεώρησαν δεδομένο ότι τα παιδιά πρέπει απλά να υποταχτούν στα κελεύσματα των βαθυστόχαστων αναλύσεων και εφαρμογών τους. Οι περισσότεροι από τους αναμορφωτές δεν είχαν δει ποτέ μαθητές και δεν είχαν ζήσει ποτέ σε σχολικό περιβάλλον. Ήταν είτε καθηγητές πανεπιστημίου, είτε αργόμισθοι αναβαθμισμένοι συνδικαλιστές. Και όταν λέμε να ρωτήσει δεν εννοούμε να ζητήσει τις θέσεις των κομματικών νεολαίων για την εκπαίδευση ή να πάρει σκόρπιες συνεντεύξεις, αλλά να ερευνήσει επιστημονικά, επί μακρόν και σε βάθος τη στάση των μαθητών, και τις αντιδράσεις τους κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Το ίδιο προφανώς πράττει και η σημερινή ηγεσία του υπουργείου. Προετοιμάζει αλλαγές για τους μαθητές, χωρίς τους μαθητές με το αστείο σύνθημα «πρώτα ο μαθητής». Μα δεν τον έχει, όχι απλά σε προτεραιότητα, αλλά ούτε καν στη λίστα.

Η κοινωνία γνωρίζει το αποτέλεσμα :

Το σχολείο δεν είναι ελκυστικό, απωθεί και ως εκ τούτου καταπιέζει, δεν εκπληρώνει τους στόχους για τους οποίους ιδρύθηκε. Δεν δίνει ούτε γενικές, αλλά ούτε και ειδικές γνώσεις, δεν μορφώνει, δεν μαθαίνει τους μαθητές πώς να μαθαίνουν, δεν δίνει επαγγελματικά εφόδια.

Κάποιος θα αντιτείνει «μα πάντα έτσι ήταν και όμως κάποτε μόρφωνε, το σύστημα λειτουργούσε». Κάποτε ίσως, σήμερα όχι, γιατί τα τελευταία χρόνια έχουν αλλάξει πολλά. Στο παγκοσμιοποιημένο καπιταλιστικό περιβάλλον, εμείς γράφουμε ακόμη μόνο με κιμωλία στον πίνακα.

1. Ο μαθητής δεν είναι πια υποχείριο του δάσκαλου ή του γονιού. Διεκδικεί από πολύ νωρίς την ανεξαρτησία του και το δικαίωμα να επιλέγει. Ν' ακούει ό,τι τον ενδιαφέρει και να αδιαφορεί για ό,τι του φαντάζει άχρηστο ή απωθητικό. Αν στο σχολείο πηγαίνει για να μάθει μια τέχνη, είναι σίγουρο ότι τον απωθεί η στείρα θεωρία, η γνώση η αποκομμένη από το αντικείμενο. Αν στο σχολείο πηγαίνει για να μάθει πράγματα χρήσιμα για την μετέπειτα σταδιοδρομία του, για να συνεχίσει πχ στο Φυσικό τμήμα του Πανεπιστημίου είναι φανερό ότι δεν τον ενδιαφέρει το συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας και καλά κάνει. Η καραμέλα των γενικών γνώσεων και δεξιοτήτων έχει λιώσει από καιρό. Οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος «έρχομαι» στα Αρχαία Ελληνικά δεν είναι γενική γνώση είναι πολύ μα πολύ ειδική η οποία βαφτίστηκε γενική για να απασχολούνται οι χιλιάδες φιλόλογοι στο δημόσιο. Ταυτόχρονα με ποια λογική ενδιαφέρει ένα παιδί με κλίση και κατεύθυνση τα οικονομικά, οι παράγοντες που επηρεάζουν την ειδική αντίσταση ενός αγωγού, ή το 4-χλωρο-5-μεθυλο-1,4-εξαδιένιο;

Γνώσεις εξειδικευμένες από όλες τις επιστήμες,, παντελώς άχρηστες για τα παιδιά, γεμίζουν τα αναλυτικά προγράμματα και τα βιβλία, διογκώνουν την ύλη, ταλαιπωρούν και κυρίως δεν γίνονται κτήμα κανενός. Το αποτέλεσμα είναι να μην μαθαίνουν ούτε τα βασικά. Απόφοιτοι Γυμνασίου και Λυκείου, να μην μπορούν να γράψουν ένα κείμενο με ειρμό, να μην μπορούν να κάνουν διαίρεση ή να λύσουν

ένα πρόβλημα ποσοστών, να μη γνωρίζουν βασικά ιστορικά γεγονότα, να μην έχουν ίχνη αισθητικής αγωγής. Όταν επιτυγχάνουν στα ΑΕΙ μεταφέρουν μαζί τους την αμάθειά τους και εκεί το πρόβλημα διογκώνεται.

Αν κάτι πέτυχαν στην Φιλανδία είναι να επικεντρώσουν τη διδασκαλία τους στα απολύτως βασικά και να στρέψουν προς τα εκεί όλο το ενδιαφέρον των μαθητών τους. Οι απόφοιτοι της μέσης εκπαίδευσης έχουν στέρεες και καλοδουλεμένες γνώσεις στα βασικά θεμέλια των επιστημών και μπορούν με τη βοήθεια της αυτομόρφωσης, της βιβλιοθήκης ή του διαδικτύου να εμβαθύνουν και να εξειδικευτούν όπου επιθυμούν. Στην Ελλάδα αυτό θεωρείται κατάρτιση και όχι μόρφωση. Ενώ το τίποτα που μένει στους μαθητές μας ένα μήνα μετά τη λήξη του σχολείου το θεωρούν βαθιά γνώση.

2. Ο μαθητής ζει μέσα στην κοινωνία της πληροφορίας. Ως εκ τούτου ξέρει ότι μια σειρά από γνώσεις που επιμένουμε να του παρουσιάζουμε ως μαθήματα, είναι μπροστά του με ένα κλικ, αν θέλει να τις προσεγγίσει. Αλλά οι δάσκαλοι, φοβικοί απέναντι στο διαδίκτυο δεν τόχουν ακόμη αντιληφθεί. Είναι δυνατόν σήμερα να πείσεις κάποιον να μάθει τη γεωγραφία της Ανταρκτικής, δείχνοντας επίπεδους χάρτες κρεμασμένους στον πίνακα και διαβάζοντας από το άθλιο σχολικό βιβλίο; Αν επιλέγεις ότι η Ανταρκτική έχει ενδιαφέρον δώσ' τους τη δυνατότητα να ψάξουν στον παγκόσμιο ιστό, να μελετήσουν τις πληροφορίες και να τις παρουσιάσουν ομαδικά. Δείξ' τους ένα σχετικό ντοκιμαντέρ, ή μια ταινία, βάλτους να διαβάσουν μια σχετική περιπέτεια από τη διεθνή βιβλιογραφία. Σύνδεσε την περιοχή με την παγκόσμια κλιματική αλλαγή, κάνε κάτι τέλος πάντων να τους τραβήξεις το ενδιαφέρον. Πώς να διδάξεις ιστορία στον πίνακα, όταν στην TV προβάλλονται καθημερινά υπέροχα ιστορικά ντοκιμαντέρ και ποιος θα κάτσει να σε παρακολουθήσει;

Διδάσκεις την κίνηση και τη δύναμη στο Γυμνάσιο. Προσπαθείς να πεις τους νόμους του Newton. Διαμαρτύρεσαι ότι τους μαθαίνουν παπαγαλία. Λογικό, ποιο σώμα του περιβάλλοντός μας κινείται με σταθερή ταχύτητα ή σταθερή επιτάχυνση; Ποιος προλαβαίνει να καταλάβει τι συμβαίνει σε μια πειραματική εφαρμογή που διαρκεί δευτερόλεπτα; Και όμως μπορείς να φτιάξεις σχετικές εφαρμογές πολυμέσων και να τα διδάξεις όλα μια χαρά. Να βρεις αντίστοιχα applets στο διαδίκτυο ή αντίστοιχες μικρές εκπαιδευτικές ταινίες. Αυτά για το ελληνικό σχολείο είναι πολυτέλειες. Έτσι σου απομένει η μαθηματοποίηση των πάντων, οι γραφικές παραστάσεις και ένα πλήθος ασκήσεων που επιτείνουν την παπαγαλία, δραματοποιούν όλη την υπέροχη ανθρώπινη γνώση και την καθιστούν απωθητική. Ήδη στην Αμερική και την Αυστραλία χρησιμοποιούν ταινίες κινουμένων σχεδίων φτιαγμένες από βιολόγους για να αποκαλύψουν στο ευρύ κοινό τα μυστικά της ζωής. Όσο και αν σχεδιάζεις στον πίνακα ή δείχνεις διαφάνειες και φωτογραφίες είναι αδύνατο να διδάξεις τόσο σύνθετες έννοιες, όπως τη βιολογία του κυττάρου, τα γονίδια και το σχηματισμό πρωτεϊνών. Το να βλέπεις όμως τις κινήσεις, τις σχέσεις, τις διασπάσεις και τους επανασχηματισμούς ως κινούμενα σχέδια σε καθηλώνει. Ο μαθητής που έχει μεγαλώσει με τα πόκεμον και τα video games νιώθει αμέσως ότι βρίσκεται σε γνώριμο περιβάλλον.

Αν κάτι πέτυχαν στην Φιλανδία είναι ότι άρθρωσαν την χρήση των πολυμέσων και του internet με κάθε πτυχή της διδασκαλίας και της σχολικής ζωής. Στην Ελλάδα γίνονται απλά μεμονωμένες φιλότιμες προσπάθειες, χωρίς οργάνωση και κρατική υποστήριξη. Το ψηφιακό σχολείο είναι ακόμα πολύ μακριά.

3. Ο μαθητής κουράζεται να είναι επί 7 ώρες την ημέρα παθητικός δέκτης και είτε αδιαφορεί, είτε επαναστατεί. Η μαθησιακή πειθαρχία, στις μέρες μας, δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα ψυχολογικής ή σωματικής επιβολής και απειλής κυρώσεων. Αγωνιζόμενοι χρόνια τώρα να δομήσουμε μια δημοκρατική και ελεύθερη κοινωνία, είναι τουλάχιστον αντιφατικό να ζητάμε από τους νέους να μας ανέχονται και να παραμένουν αδρανείς. Να ακυρώνουν την προσωπικότητά τους χαζεύοντας και γράφοντας τα όσο ο δάσκαλος παρουσιάζει. Το **δασκαλοκεντρικό** μοντέλο δεν είναι μόνο βαρετό, αλλά και στερεί από τους μαθητές την ευκαιρία να **μάθουν μέσα από τη συμμετοχή**. Τα παιδιά ζητούν δράση. Συνεπώς δώσ' τους να φτιάξουν πράγματα με τα χέρια. Να πειραματιστούν, να χαλάσουν, να ανοίξουν, να σπάσουν, να κατασκευάσουν, να αποτύχουν, να επιτύχουν, να μάθουν. Αυτό θέλει χρόνο που θα τον βρει στη λιγότερη ύλη, στη λιγότερη παραμονή στην τάξη και στην περισσότερη μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Το λύκειο έχει καταργήσει το εργαστήριο στη Φυσική και στη Χημεία, γιατί ο δάσκαλος δεν προλαβαίνει να βγάλει την χαώδη ύλη και να λύσει πολλές ασκήσεις και είναι λογικό. Στο γυμνάσιο ή το δημοτικό τα εργαστήρια κατά κανόνα είναι ανύπαρκτα ή υποτυπώδη, δεν έχουν απλά υλικά, αλλά και οι δάσκαλοι δεν έχουν την όρεξη να ασχοληθούν, ή δεν γνωρίζουν πως. Η γεωμετρία διδάσκεται μόνο στο χαρτί, κανείς ποτέ δεν μετράει κάτι πραγματικό, πχ ένα μήκος, ένα εμβαδόν, έναν όγκο, ή δεν έχει την αίσθηση της κατακόρυφης γι' αυτό και τη λέει κάθετο. Διδάσκουμε φυτολογία ή ανατομία χωρίς να βάλουμε τα παιδιά να ανοίξουν ένα λουλούδι ή ένα ψάρι και να αναγνωρίσουν τα μέρη του. Η πλειοψηφία των συνανθρώπων μας νομίζει, ακόμα, ότι η μέλισσα είναι ένα κακό έντομο που μας τσιμπάει και πονάμε κι' ας έχει κάτσει 12 χρόνια στα θρανία.

Αν κάτι πέτυχαν στη "φτωχή" Φιλανδία είναι ότι διδάσκουν τις θετικές επιστήμες αποκλειστικά στο εργαστήριο και συχνά στη σκοτεινή τους ύπαιθρο. Ίσως εκεί τα παιδιά δεν έχουν να θαυμάσουν τον Ήλιο, γι' αυτό στρέφουν την προσοχή τους προς τη γη.

4. Το σχολείο διαφθείρει το μαθητή με βαθμούς που δεν αντιστοιχούν σε τίποτα.

Κάθε μηχανισμός έχει επίγνωση των αδιεξόδων του και των δυσλειτουργιών του. Το Ελληνικό σχολείο ξέρει ότι δεν μεταδίδει γνώσεις, δεν παράγει εγγράμματους πολίτες, αλλά ούτε διδάσκει την τέχνη του να μαθαίνεις. Ξέρει, ότι πιέζει για άχρηστα πράγματα, ξέρει ότι καταπιέζει αναίτια και ανούσια. Είναι ενοχικό γι' αυτό και απλόχερο στις ανταμοιβές του. Ανέχεται τις απουσίες πολύ πάνω από το νόμιμο όριο, και βάζει μεγάλους βαθμούς. Στο δημοτικό η πλειοψηφία έχει απολυτήριο με δέκα, στο γυμνάσιο και στο λύκειο η έννοια της αξιολόγησης έχει γίνει κουρέλι. Ο μαθητής μαθαίνει ότι μπορεί να αργεί την πρώτη ώρα, να φεύγει την τελευταία, να την κοπανάει ενδιάμεσα. Μαθαίνει ότι για να επαναλάβει την τάξη πρέπει να διακόψει την παρακολούθηση για τουλάχιστον δύο μήνες, για να μείνει μετεξεταστέος πρέπει να αδιαφορεί ολοκληρωτικά και πάλι δύσκολο είναι. Οι απόφοιτοι του Λυκείου έχουν κατά κανόνα απολυτήριο με 19 και ας γράφουν 02 στις γενικές εξετάσεις. Μια επίφαση δημοκρατίας και ανεκτικότητας έχει απλωθεί παντού για να καλύψει το έλλειμμα της πραγματικής διδασκαλίας και των αδυναμιών του συστήματος. Όταν οι ταγοί είναι κατά κανόνα μέτριοι και αποτυχημένοι, οι νέοι μαθαίνουν ότι μπορούν να σταδιοδρομήσουν χωρίς να προσπαθήσουν. Όταν οι δάσκαλοι αρνούνται την δική τους αξιολόγηση, δεν είναι δυνατό να την εφαρμόζουν σωστά για τους μαθητές, αλλά και δεν έχουν και κανένα κύρος για να είναι αυστηροί και δίκαιοι. Γίνονται, λοιπόν, ανεκτικοί και ισοπεδωτικοί και ησυχάζουν.

Αν κάτι πέτυχαν στη Φιλανδία είναι να είναι αυστηροί με τους κανόνες που συναποφασίζονται από κοινού μέσα στο σχολείο και να αποδεικνύουν καθημερινά στους μαθητές, άρα και στην κοινωνία τους, την πραγματική σχέση του παραγόμενου έργου και της αξιολόγησης. Ο καθένας ξέρει ότι ο βαθμός του αντιστοιχεί ακριβώς στην πραγματική του αξία. Στην Ελλάδα το καθήκον θεωρείται αυστηρότητα και η αντικειμενική αξιολόγηση, υποταγή στα κελεύσματα της τρόικας και του νεοφιλελευθερισμού.

5. Ο μαθητής ξέρει ότι διαφέρει από τον διπλανό του και απαιτεί ενδόμυχα ένα προσωπικό ενδιαφέρον για την περίπτωσή του.

Στο Ελληνικό σχολείο καμωνόμαστε ότι όλοι είναι ίδιοι. Όλοι μπορούν να είναι άριστοι αρκεί να προσπαθήσουν. Έχουμε μια αντίληψη αντίστοιχη με αυτή για τον βιονικό σοσιαλιστικό άνθρωπο. Όταν αυτό δεν συμβαίνει, τότε φταίει η οικογένεια που παραμελεί τα τέκνα της, ή το καπιταλιστικό σύστημα. Γι' αυτό το ιδιαίτερο μάθημα και το φροντιστήριο έχουν απλωθεί σε όλες τις οικονομικές τάξεις. Το φροντιστήριο, φροντίζει το μαθητή, ασχολείται με το προσωπικό του πρόβλημα, τις αδυναμίες του, τις μαθησιακές δυσκολίες του και πασχίζει πραγματικά να τον βοηθήσει να κατακτήσει την όποια γνώση, φυσικά, έναντι αμοιβής. Αν δεν τον βοηθούσε δεν θα άκμαζε, τόσα χρόνια τώρα. Του φτιάχνει βιβλία που να μπορεί να τα διαβάσει, του αποκαλύπτει την ουσία, του δείχνει τους μηχανισμούς και τις τεχνικές, όπως αυτός προσωπικά μπορεί να τις προσεγγίσει. Το σχολείο ασχολείται με το μαθητή μόνο όταν αυτός παραβαίνει τους κανόνες για να τον τιμωρήσει, αν και αυτό σήμερα συνεχώς ατονεί. Στην ουσία δεν ασχολείται ποτέ και κανείς προσωπικά μαζί του. Αυτό τον αποξενώνει από το δάσκαλο και την τάξη, ο χώρος χάνει την οικειότητά του, γίνεται απρόσωπος και η παρουσία του σ' αυτόν υποχρέωση. Ο δάσκαλος γίνεται υπάλληλος, ένας ταμίας τράπεζας, ή ένας κλητήρας και όχι λειτουργός. Η μανία καταστροφών που εκδηλώνεται συχνά στα σχολεία είναι η απάντηση στην ψυχρότητα με την οποία το σύστημα αντιμετωπίζει την ύπαρξή του. Η κατάληψη, που δεν είναι κατάληψη, αλλά διακοπή μαθημάτων και παρουσίας στο σχολείο, δεν είναι απλά μια ένδειξη χαβαλέ, ούτε βέβαια πολιτική στάση με τη στενή έννοια του όρου. Τα παιδιά φωνάζουν προς τους δασκάλους τους και τους εκλιπαρούν ενδόμυχα για λίγο προσωπικό ενδιαφέρον. Όταν τους μιλήσεις στη γλώσσα που καταλαβαίνουν και ακούσεις προσεκτικά το λόγο τους, τότε σε λατρεύουν, γιατί νιώθουν ότι απεκδύεις τον μανδύα του καθωσπρεπισμού για να τους πλησιάσεις και αυτό το θεωρούν προσωπικό ενδιαφέρον. Πολλές φορές βρίσκουν στο δάσκαλο αυτό που δεν βρίσκουν σπίτι τους. Αλλά το προσωπικό ενδιαφέρον δεν είναι θεσμοθετημένο στην Ελλάδα. Αντιθέτως, δηλώνεται πλαγίως πλην σαφώς ότι καλόν είναι να αποφεύγεται προς αποφυγήν παρεξηγήσεων.

Αν κάτι πέτυχαν στην ψυχρή Φιλανδία είναι να χρεώνονται οι δάσκαλοι προσωπικά κάποιους από τους μαθητές τους και να τους φροντίζουν κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τη λήξη των μαθημάτων, χωρίς βέβαια πρόσθετη αμοιβή. Ταυτόχρονα έφτιαξαν σχολεία τα οποία συγκεντρώνουν στον ίδιο χώρο, δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο, ακριβώς για να αναπαράγουν το οικείο περιβάλλον της οικογένειας ή της γειτονιάς. Στην Ελλάδα μόνο τις τάξεις να δείτε θα σας πιάσει κατάθλιψη.

6. Το σχολείο έχει πάρει διαζύγιο από την αισθητική. Τάξεις απρόσωπες, βρώμικες, ψυχρές, κάτι σαν σταθμοί επαρχιακού ΚΤΕΛ. Εκεί μέσα είναι υποχρεωμένοι να περνάνε 7 ώρες κάθε μέρα, δάσκαλοι και μαθητές, πώς να αντέξουν, πώς να εμπνευστούν; Η αισθητική αγωγή είναι περιορισμένη σε μια ώρα

μουσική και μια ώρα καλλιτεχνικά την εβδομάδα στο Γυμνάσιο. Η καλλιτεχνική εκπαίδευση είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Η εμπειρία όμως έχει αποδείξει ότι οι μαθητές γουστάρουν να παίξουν θέατρο, να χορέψουν, να τραγουδήσουν, να φτιάξουν σκηνικά. Γουστάρουν να συνεργαστούν για ένα καλλιτεχνικό γεγονός και είναι φυσικό. Αναζητούν μια όαση στην καθημερινότητα του σχολείου, ένα αντίδοτο στη βαρεμάρα και την στείρα επανάληψη. Αναζητούν την δική τους συμμετοχή, που δεν θα είναι ασφυκτικά καθοδηγούμενη, που θα τους δώσει την ευκαιρία να αυτοσχεδιάσουν.

Δεν ξέρω πως αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αυτό στη Φιλανδία αλλά είναι γνωστό ότι σε όλη την Ευρώπη, η καλλιτεχνική εκπαίδευση είναι υποβαθμισμένη. Η πρόοδος της τεχνολογίας και η ανάπτυξη των επιστημών έχει μετατρέψει την τέχνη σε υπόθεση ταλέντων και την έχει περιθωριοποιήσει.

Η ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα προσπάθησε να υποβαθμίσει το Φιλανδικό μοντέλο και τα αποτελέσματά του, γιατί στην πλειοψηφία της δεν ενδιαφέρεται για την ουσία της εκπαίδευσης, αλλά για τα εργασιακά δικαιώματα των εκπαιδευτικών. Γράφτηκαν βαρύνουσες αναλύσεις από δήθεν μαρξιστική σκοπιά και άλλες παπάρες που μπορείτε να βρείτε στο διαδίκτυο. Απέφυγαν να πουν την πραγματικότητα, γιατί αυτή απαιτεί ξεβόλεμα και καινοτομία πράγματα που θεωρούνται αντιδραστικά.

Θα μπορούσε να γίνει τίποτα από αυτά; Θα απαιτούσε χρόνο, επιτροπές, χρήματα που δεν έχουμε. Θα απαιτούσε μόνο μια γενναία πολιτική απόφαση και διάθεση να ξηλωθεί ένα αποτυχημένο σύστημα.

Μερικές προτάσεις

1. Να επανασχεδιαστεί όλο το αναλυτικό πρόγραμμα της βασικής και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Να γίνει από μάχιμους δασκάλους, όχι από εκπροσώπους κομμάτων και συνδικαλιστές. Να ξαναγραφούν βιβλία που να διαβάζονται από μαθητές μικρά κατανοητά που να αφήνουν τη δυνατότητα στο δάσκαλο να φτιάξει σημειώσεις που να υποστηρίζουν το μάθημα, να αυτοσχεδιάσει. Αυτό βέβαια απαιτεί προγραμματισμό και συνεργασία των διδασκόντων και αυτός είναι ο πιο σημαντικός λόγος που υποστηρίζω την αξιολόγηση.

2. Η ψηφιακή τάξη δεν θέλει πολλά χρήματα. Να γίνουν τάξεις ανά ειδικότητα. Οι καθηγητές να έχουν τις τάξεις τους, με τα κομπιούτερ, τους βιντεοπροβολείς, τις βιβλιοθήκες και τα απαραίτητα εποπτικά μέσα διδασκαλίας. Οι τάξεις να κλειδώνουν και να είναι αισθητικά ενδιαφέρουσες.

3. Ο περιορισμός της ύλης θα δώσει χρόνο για συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις που θα τους βοηθούν να μαθαίνουν και να περνάνε ευχάριστα. Να βρούμε σε κάθε μάθημα, πως θα δώσουμε αυτήν τη δυνατότητα στα παιδιά. Είναι οι αναζητήσεις στο διαδίκτυο, οι κατασκευές, οι εργασίες; Ας το αναζητήσουμε.

4. Να επαναπροσδιορίσουμε τους κανόνες αξιολόγησης και να τους τηρήσουμε αυστηρά. Νωρίτερα, πρέπει να πείσουμε την κοινή γνώμη και τους μαθητές μας ότι οι κανόνες δεν είναι ελαστικοί, ότι είναι η δημοκρατία που τους επιβάλλει και όχι η καταστολή ή ο φασισμός.

5. Να θεσμοθετήσουμε το προσωπικό ενδιαφέρον του δάσκαλου για τον μαθητή που έχει δυσκολίες. Να ενισχύσουμε την πρόσθετη διδακτική στήριξη και να την κάνουμε ουσιαστική. Να θεσμοθετήσουμε το βιωματικό εργαστήριο και να κάνουμε ουσιαστικό τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Να φέρουμε παιδοψυχολόγους στα σχολεία. Να ανοίξουμε το σχολείο στους γονείς και στην κοινωνία. Όχι στο δήμαρχο ή στο σύλλογο γονέων, αλλά στο λαό.

6. Τέλος να δούμε σοβαρά την αισθητική αγωγή. Όχι απλά με επισκέψεις σε μουσεία. Να καθαρίσουμε και να διακοσμήσουμε τα σχολεία μαζί με τα παιδιά και τους γονείς τους, να βάζουμε μουσική στα διαλείμματα, να υπάρχει μόνιμη θεατρική ομάδα, να γίνουν εργαστήρια ζωγραφικής, να μαζεύονται τα παιδιά να αυτοσχεδιάζουν, να κάνουν γκράφιτι, να εκφράζονται, να βλέπουν σύγχρονες ταινίες. Να δώσουμε στα σχολεία μας νεανική εικόνα.

Όλα αυτά και πολλά άλλα δεν απαιτούν ιδιαίτερα χρήματα. Αν τα χρήματα λείπουν ας τα αναζητήσουμε σε δωρεές. Απαιτούν όμως συμμετοχή των δασκάλων, ιδέες καινοτομία και απελευθέρωση των δυνάμεων που κρύβουν οι μαθητές μας. Πραγματική ελευθερία και δημοκρατία. Αν αλλάξει το κλίμα, θα έχουμε και μετάδοση ουσιαστικής γνώσης και ανάπτυξη κριτικού πνεύματος και ψυχική ισορροπία, όλα δηλαδή αυτά που λείπουν από το ελληνικό σχολείο.

1-12-2010

Από το blog [μη μαδάς τη μαργαρίτα](#)